СИЛАБУС
освітнього компонента
«Етологія та добробут тварин»
Спеціальність: 211 Ветеринарна медицина
Галузь знань: 21 Ветеринарія

Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус освітнього компонента	Вибірковий
Обсяг вибіркового компонента (кредити ЄКТС/ загальна кількість годин)	3 кредитів ЄКТС / 90 годин
Циклова комісія	Галузі знань 21 Ветеринарія
Мова викладання	Українська
Очікувані результати	**Результати навчання:** Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології. Використовувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результати клінічних, лабораторних, інструментальних та інших. Дотримуватися основних понять з біобезпеки, біоетики, добробуту тварин. Брати участь у розробленні карантинних та оздоровчих заходів, застосовувати методи терапії тварин і профілактики хвороб різної етіології. Дотримуватися принципів роботи та правил експлуатації обладнання, приладів, інструментів, що застосовуються у ветеринарній медицині. Застосовувати основи технології виробництва і переробки продукції тваринного походження, методами і методиками оцінювання безпечності та якості продукції тваринного походження, харчових продуктів, кормів і води. Дотримуватись правил безпеки життєдіяльності й охорони праці за фахової діяльності. Планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.

	Економічно обґрунтовувати і впроваджувати у виробництво новітні досягнення ветеринарної науки і передового досвіду, сучасне обладнання і матеріали, проводити розрахунки економічних збитків і ефективності ветеринарних заходів.
Предмет і завдання вибіркового компонента	**Предметом** вивчення є: Предметом вивчення навчальної дисципліни "Етологія і благополуччя тварин" є: форми індивідуальної, репродуктивної та соціальної поведінки тварин; особливості фізіологічних процесів, які пов'язані з поведінкою; особливості онтогенезу поведінки та вплив спадковості на її форми; прикладні аспекти етології; особливості утворення рефлексів та формування поведінкових реакцій тварин; - різні форми та механізми навчання; особливості поведінки сільськогосподарських тварин з різними типами вищої нервової діяльності під впливом умов довкілля. **Основними завданнями** ВК є: Мета дисципліни «Етологія і благополуччя тварин» полягає у формуванні спеціальних знань та практичних навичок на основі одержаних знань щодо вивчення поведінки тварин, їх життєвих проявів, впливу на них нервової системи, спадкових факторів, умов утримання, годівлі, експлуатації, змін навколишнього середовища, антропогенного чинника. Особливості поведінки тварин залежно від умов їх утримання, годівлі та експлуатації, а також життєві прояви різних видів тварин, статевовікових та технологічних груп тварин, їх адаптацію, акліматизацію, соціальну поведінку в стаді залежно від технології виробництва продукції тваринництва; оволодіння сучасними знаннями про поведінку тварин та її управлінням при виборі технології виробництва продукції тваринництва. Здатність використовувати знання поведінкових реакцій тварин на практиці з метою раціонального використання генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин, виробництва якісної та екологічно безпечної продукції; використовувати знання з етології та зоопсихології тварин як основу для вирішення наступних можливих шляхів використання та утримання тварин; аналізувати дію і залежність тварин від адаптивних та соціальних поведінкових реакцій; оцінювати типи вищої нервової діяльності тварин, формувати належну їх поведінку; розрізняти причини патологічних поведінкових реакцій за допомогою новітніх методологій, коригувати небажану поведінку сільсько-господарських тварин.
Форма підсумкового контролю	Залік

Зміст вибіркового компонента	**Розділ 1.** **Тема 1.** Вступ. Основи етології. **Тема 1.1.** Етологія – наука про поведінку тварин. **Тема 1.2.** Інстинкти. Інстинктивна поведінка тварин. **Тема 1.3.** Властивості інстинктів. **Тема 1.4.** Фіксовані комплекси дій. **Тема 1.5.** Класифікація типів поведінки. **Тема 1.6.** Класифікація основних форм поведінки. **Тема 1.7.** Локомоція. Харчодобувна поведінка. **Тема 1.8.** Класифікація і характеристика основних видів навчання у тварин. **Тема 1.9.** Дресирування. **Тема 1.10.** Біологічна обумовленість онтогенезу поведінки тварин. **Тема 1.11.** Методи дослідження тварин, що стоять на елементарному рівні сенсорної психіки. **Тема 1.12.** Емоції у тварин. **Розділ 2.** **Тема 2.** Соціальна поведінка тварин. **Тема 2.1.** Особливості формування внутрішньовидових відносин. **Тема 2.2.** Структура популяцій та внутрішньо-популяційних відносин. **Тема 2.3.** Основні принципи побудови популяції. **Тема 2.4.** Типи комунікації тварин. **Тема 2.5.** Зорова, акустична, тактильна, нюхова комунікація. **Тема 2.6.** Поняття про феромони. **Тема 2.7.** Шлюбно-сімейні взаємовідносини у тварин. **Тема 2.8**. Комунікації в статевій поведінці. **Тема 2.9.** Ритуалізація статевої поведінки. **Тема 2.10.** Адаптивність поведінки її роль у видоутворенні. **Тема 2.11.** Методи дослідження тварин, що стоять на елементарному рівні сенсорної психіки. **Тема 2.12.** Емоції у тваринній поведінці. **Розділ 3.** **Тема 3.** Самостійна робота.
Рекомендована література	**Базова:** **1.** Корж О. П. Етологія тварин: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2024. 236 с. **Додаткова:** **1.** Тарасенко Л.О. Етологія: посібник. Одеса: Новевидання, 2014, 308 с. **2.** Северинська О. В., Пахомов О.Є., Рибальченко В.К. Етологія (основи поведінки тварин). Дніпропетровськ:

	Видавництво ДНУ, 2010 р. **3.** Куртяк А.Ф., Куртяк О.Д. Поведінка тварин: конспект лекцій. Ужгородський національний університет.
Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	**Форми:** - заняття, - самостійна робота, - практична підготовка, - контрольні заходи… **Види:** - лекція, - практичне заняття, - консультація.
Пререквізити (вже засвоєні освітні компоненти, які необхідні для вивчення ВК)	**Освітні компоненти:** ОК 10 – «Анатомія та фізіологія сільськогосподарських тварин». ОК 11 – «Фармакологія з рецептурою». ОК 14 – «Інфекційна безпека». ОК 17 – «Внутрішні незаразні хвороби тварин». ОК 18 – «Хвороби заразної етіології», «Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин», «Епізоотологія з мікробіологією». ОК 19 - «Хірургія ветеринарної медицини». ОК 20 – «Акушерство, гінекологія і штучне осіменіння тварин». ОК 21 – «Патологічна анатомія та патологічна фізіологія сільськогосподарських тварин». ОК 22 – «Тваринництво, зоогігієната ветеринарна санітарія». ОК 23 – «Гігієна продуктів тваринницького походження». ОК 24 – «Організація ветеринарної справи».
Постреквізити (освітні компоненти, які можуть вивчатись після засвоєння ВК)	**Освітні компоненти:** Предмет «Етологія і благополуччя тварин» дає можливість в подальшому опанувати цю ж науку у вищих навчальних закладах.
Критерії оцінювання	**Рівні навчальних досягнень здобувачів ФПО** • **Високий рівень**. **Оцінка *«відмінно»* виставляється, якщо:** Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до

	альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. • **Достатній рівень.** **Оцінка «*добре*» виставляється, якщо:** Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з освітнього компонента, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях - неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів. • **Середній рівень.** **Оцінка «*задовільно*» виставляється, якщо:** Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки. • **Початковий рівень**. **Оцінка «*незадовільно*» виставляється, якщо:** Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.
Забезпечення організації викладання ВК	Посилання на положення про організацію освітнього процесу

Інформація про викладача	**ПРУС Василь Вікторович** **Посада** викладач **Категорія** спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії **Педагогічне звання** старший викладач